

19.10.2007

Dnro 2179/4/05

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Esittelijäneuvos Eero Kallio

**POLIISILAITOKSEN PUHELINNUMERON ILMOITTAMINEN
YHTEYSTIEDOIKSI MERENKULKULAITOKSEN
KATSASTAJALUETTELOON**

1

KANTELU

Kantelija arvostelee kirjoituksessaan Inarin-Utsjoen kihlakunnan poliisilaitoksen ylikonstaapelin menettelyä, kun ylikonstaapeli oli ilmoittanut katsastajaluetteloon Inarin-Utsjoen poliisiaseman päivystysnumeron yhteystiedokseen. Kantelija arvostelee myös valvontavastuussa olevia esimiehiä ja epäilee, että ylikonstaapeli on käyttänyt työaikaansa katsastussivutoimensa hoitamiseen ja samalla muun poliisilaitoksen henkilökunnan työaika puhelujen välittämiseen. Päivystysnumeroon soittaminen on lisäksi haitannut poliisilaitoksen tehtävien hoitamista.

3

RATKAISU

Lapin lääninhallitus on 20.2.1987 tehnyt päätöksen, jolla on otettu vastaan ylikonstaapelin ilmoitus Merenkulkuhallituksen alusten katsastajan tehtävän hoitamisesta. Samalla lääninhallitus myönsi ylikonstaapelille valtioneuvoston päätöksen (209/43) 1 §:n mukaisen sivutoimiluvan.

Nimismies tuli Inarin-Utsjoen kihlakunnan nimismiehen virkaan 27.2.2003. Hänen tiedossaan ei ole, että poliisilaitoksen henkilökunnan työaika olisi käytetty ylikonstaapelin sivutoimeen liittyvien puheluiden välittämiseen. Kyseinen puhelinnumero on tavanomaisessa virkakäytössä. Poliisilaitoksen hälytystehtävät hoitaa Rovaniemellä oleva hälytyskeskus, jonka hälytysnumero on toinen. Mainitun sivutoimen harjoittaminen ei ole nimismiehen mukaan vaikuttanut ylikonstaapelin virkatoimiin. Nimismies kertoo, että hän ei ole tutustunut mainittuun katsastajaluetteloon eikä ole voinut valvoa siinä olevien tietojen asianmukaisuutta. Hän ei ole edes tiennyt tällaisen luettelon olemassaolosta. Saatuaan kanteluun pyydetyn selvityksen jälkeen tietää asiasta nimismies kertoo pyytäneensä ylikonstaapelia huolehtimaan siitä, että vastaavassa uudistetussa laitoksessa ei enää esiinny poliisilaitoksen puhelinnumeroa.

Lapin lääninhallituksen poliisiosaston selvityksen mukaan kaikki poliisin hälytykset keskitettiin 1.12.1999 alkaen Rovaniemellä sijaitsevaan hälytyskeskukseen ja 2.4.2002 alkaen Lapin hätäkeskukseen. Myöskään lääninhallituksen poliisiosasto ei ole tiennyt puhelinnumeron esiintymisestä Merenkululaitoksen katsastajaluettelossa. Lääninhallituksen poliisiosaston käsityksen mukaan numeron ilmoittaminen katsastajaluetteloon ei ole ollut suotavaa, vaikka ylikonstaapelin selvitysten mukaan asiasta on ollut hyötyä myös virkatehtävien hoidon kannalta.

Ylikonstaapelin käsityksen mukaan poliisitoiminta ei ole häirinnyt puhelinnumeron ilmoittamisesta vähäisessä määrin. Sen sijaan sivutoimesta on ollut se etu myös poliisitoimintaa ajatellen, että samasta numerosta on kyetty antamaan asiakkaalle vastaus uuden veneen hankinnan yhteydessä kysymykseen, pitääkö hänen veneensä rekisteröidä tai katsastaa. Nämä termit ovat kansalaisilla aika usein sekoittuneet ja asiantuntemus on tuonut heille suoraan tarvittavat vastauksen. Maaseudulla yleensä kysellään vastauksia ongelmiin poliisilta. Ylikonstaapeli on omalla tietämyksellään voinut vaikuttaa siihen, että myös muille poliisilaitoksen poliiseille on tullut selväksi mainittujen termien merkitys. Asiakas on näin välttynyt toiselta soitolta.

Saadun selvityksen mukaan ylikonstaapeli on saanut sivutoimeensa lääninhallituksen luvan. Saadusta selvityksestä ei ole pääteltävissä, että hän olisi käyttänyt toimen hoitamiseen varsinaista työaikaansa. Puhelinnumeron ilmoittamisesta katsastajaluetteloon ei ole selvityksen mukaan aiheutunut haittaa poliisilaitoksen varsinaisen toiminnan hoitamiseen.

Oikeusasiamies Lauri Lehtimaja totesi 4.11.1996 antamassaan ratkaisussa (dnro 1557/4/90), että virkapuhelimen käyttäminen ilmoituksenvaraisen sivutoimen hoitamisessa ei ole asianmukaista. Virkapuhelinnumeron ilmoittaminen viittaa siihen, että sivutoiminta koskevat yhteydenotot olisivat mahdollisia myös virka-aikana. Tämä on omiaan antamaan ulkopuolisille sellaisen kuvan, että virkamies voi käyttää virka-aikaa myös sivutoimensa hoitamiseen, vaikka näin ei tapahtuisikaan tai vaikka näin tapahtuisi vain satunnaisesti. Tämä oli oikeusasiamies Lehtimajan mukaan omiaan vaarantamaan luottamusta viran asianmukaiseen hoitamiseen. Tuossa tapauksessa oli kysymys virkamiehen toimimisesta erään yhdistyksen asiamiehenä oikeudenkäynneissä ynnä muissa asioissa. Ylikonstaapelin tapauksessa kysymys sen sijaan on toisen valtion viranomaisen tehtävien hoitamisesta, tässä tapauksessa Merenkululaitoksen katsastajan tehtävästä. Tästä huolimatta en pidä sopivana poliisilaitoksen puhelinnumeron ilmoittamista katsastajaluettelossa.

Nimismies oli selvityksensä mukaan kehottanut ylikonstaapelia huolehtimaan, että puhelinnumero poistetaan seuraavasta luettelosta. Kun havaitsin, että poliisilaitoksen puhelinnumero oli vielä 8.5.2007 päivitettyssä katsastusluettelossa ylikonstaapelin yhteystiedoissa, asian esittelijä pyysi sähköpostitse lisäselvitystä lääninhallituksen poliisijohdolta ja nimismieheltä. Saatujen selvitysten mukaan ylikonstaapeli oli jäänyt eläkkeelle 1.5.2006. Kun hänen sitä ennen pitämänsä lomat otetaan huomioon, hän on ollut poissa tehtävistään käytännössä helmikuun 2006 alusta. Lääninpoliisijohto ja nimismies olivat luottaneet ylikonstaapelin ilmoitukseen eivätkä olleet

tarkastaneet puhelinnumeron poistamista. Kun nimismies ilmoitti 12.10.2007 asiasta Merenkululaitokselle, puhelinnumero poistettiin 13.10.2007 päivitetystä luettelosta. Kun asia on korjattu, siihen ei ole aihetta puutua tämän enempää.

4

TOIMENPITEET

Asia ei anna aihetta muuhun kuin että saatan ylikonstaapelin tietoon käsitykseni siitä, että poliisilaitoksen puhelinnumeron ilmoittaminen Merenkululaitoksen katsastajaluetteloon hänen omiksi yhteystiedoikseen oli sopimatonta. Tässä tarkoituksessa lähetän ylikonstaapelille jäljennöksen tästä päätöksestäni.